

1. Obiekt

ZESPÓŁ PALACOWO-FOLWARCZNY

2. Czas powstania
1863, 1876, 1887,
1907

3. Miejscowość

B I E N I C E

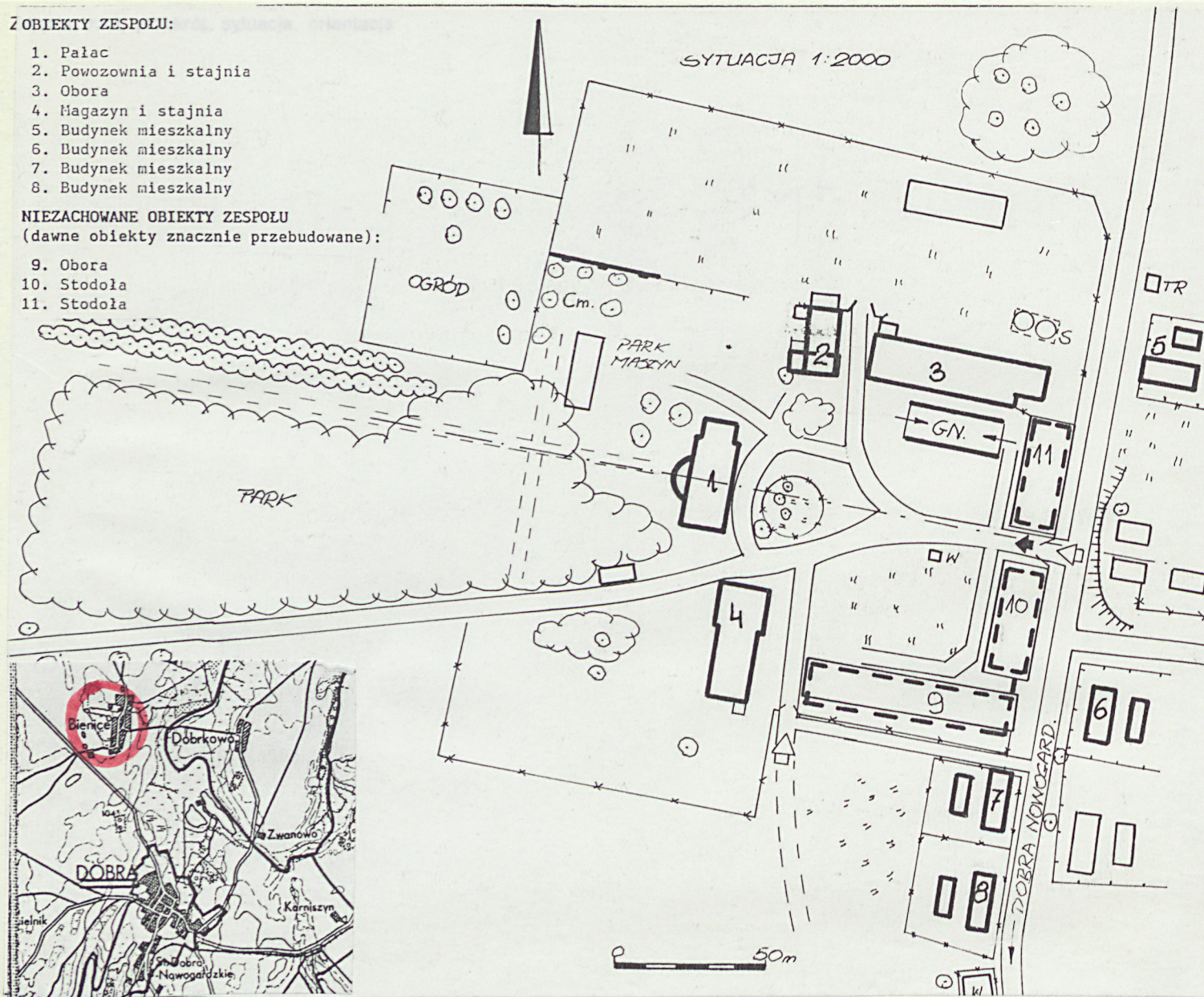
11. ZOBIEKTY ZESPOŁU:

1. Pałac
2. Powozownia i stajnia
3. Obora
4. Magazyn i stajnia
5. Budynek mieszkalny
6. Budynek mieszkalny
7. Budynek mieszkalny
8. Budynek mieszkalny

NIEZACHOWANE OBIEKTY ZESPOŁU

(dawne obiekty znacznie przebudowane):

9. Obora
10. Stodoła
11. Stodoła

4. Adres Bienice

72-210 Dobra Nowogardzka

nr hipoteczny .....

5. Przynależność administracyjna

województwo szczecińskie

gmina Dobra Nowogardzka pow. tobeski

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Gross Benz (do 1945 r.)

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo szczecińskie

powiat Nowogard

8. Właściciel i jego adres

Agencja Własności Rolnej
Skarbu Państwa O/Szczecin
Wąły Chrobrego 4

9. Użytkownik i jego adres

10. Rejestr zabytków

Pałac - 1048 z 25.09.1984

Park - 928 z 3.12.1980

Nr ..... data .....

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

ORIENTACJA: duża wieś Bienice położona jest ok. 0,5 km na wschód od szosy Nowogard-Dobra Nowogardzka, w odległości 2 km na płn. od Dobrej i 13 km na pld-wschód od Nowogardu, na terenie równinnym, w otoczeniu pól. Większy kompleks leśny znajduje się ok. 5 km na płn-zach. od wsi.

SYTUACJA: wieś Bienice posiada układ owalnicy rozwiniętej na osi N-S. W centrum wsi, na nawsiu o kształcie wrzeciona, posadowiono kościół (neogotycki, z drewnianą wieżą), który stanowi dominantę wsi. Zespół pałacowo-folwarczny założony został na płn. krańcu wsi. Stanowi układ wyraźnie wyodrębniony z układu przestrzennego wsi, zarówno ze względu na usytuowanie, jak i charakter zabudowy. Dziedziniec gospodarczy, wraz z rezydencją, wkomponowaną w zachodnią granicę dziedzińca, położony jest po zach. stronie drogi. Zabudowania koloni mieszkalnej położone są po obu stronach tejże drogi.

KOMPOZYCJA: zespół pałacowo-folwarczny składa się z czytelnie wyodrębnionych elementów: rezydencji (pałac i park), dziedzińca gospodarczego oraz koloni mieszkalnej.

Rezydencja, w sposób charakterystyczny dla Pomorza, jest usytuowana przy dziedzińcu gospodarczym i stanowi jego zamknięcie od strony zachodniej. Wraz z dziedzińcem tworzy zespół architektoniczny, zakomponowany w układzie zwartym geometrycznym, na osi symetrii (od głównego wjazdu na osi fasady pałacu). Pałac - klasycystyczna, dwukondygnacyjna budowla, z ryzalitami podkreślającymi osie, wzniesiona w 1876 r. - usytuowany jest fasadą w stronę dziedzińca gospodarczego (na wsch.). Do elewacji zachodniej przylega polana parkowa. Wyjście z pałacu na polanę prowadzi przez taras widokowy. Pałac oddzielony jest od części gospodarczej owalnym podjazdem, obsadzonym krzewami. Park, o pow. ok. 3 ha, rozciąga się na zach. od pałacu. Park obsadzony jest drzewami ozdobnymi, liściastymi (dąb czerwony, dąb szypułkowy, buk, grab, klon jawor) oraz iglastymi (sosna wejmutka, jedlica Douglasa, świerk, cyprysik), rosnących pojedynczo i w skupinach. Płn. granicę parku wyznacza podwójny szpaler świerko-wo-daglezjowy. W płn-wschodnim narożniku parku założono cmentarz rodziny właścicieli majątku.

(c.d. na wkładce nr 2)

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

Wieś Bienice była starym lennem rycerskiego rodu Dewitzów, osiadłego na tych terenach od XIV wieku. Dobra Dewitzów w Bienicach wymieniane były w rejestrach z 1601, 1714 - 1719 r.. Majątek był podzielony na trzy samodzielne części. Od 1815 r. majątek został wykupiony przez rodzinę Kannenberg. Od 1851 r., pod zarządem Josepha Friedericha W. Kannenberg, przeszedł na własność dziedziczną tej rodziny. Według danych z 1861 r. majątek należał do braci Hermanna i Wilhelma Franz Kannenberg. Hermann władał majątkiem głównym (wg tradycyjnych podziałów na trzy części odziedziczonych po Dewitzach). Wilhelm Franz zarządzał pozostałymi dwiema częściami.

Około 1872 r. Hermann Kannenberg posiadał 1656,29 mórg ziemi, w tym pola uprawne zajmowały 1106 mórg, pastwiska -

33,9, ogród - 3, łąki - 155,6,
(c.d. na wkładce nr 1)

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa podwórze gospodarcze - 1 ha park - 3 ha kolonia mieszkalna - 1 ha <div style="text-align: right;"> łącznie 5 ha </div>	16. Przeznaczenie pierwotne rezydencja z folwarkiem	17. Użytkowanie obecne uprawy zbbżowe
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja W 1977 r. przeprowadzono kapitalne remonty budynków gospodarczych: obory(9) i dwóch stodół (10,11), gruntowanie zmieniając ich architekturę (w związku z tym na planie sytuacyjnym oznaczono te obiekty jako nowe). W 1898 r. wykonano remont pałacu.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Układ zespołu pałacowo-folwarcznego, z nawarstwieniami od poł.XIX w. do pocz.XX w. pozostał czytelny. Zabudowa zespołu zachowana w znacznym stopniu. Remont budynków gospodarczych wokół dziedzińca gospodarczego, wpłynął dewaloryzująco na architekturę dziedzińca. Mimo to kompozycja zespołu została zachowana. Stan techniczny budynków zespołu jest zadowalający.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Postuluje się objęcie ochroną konserwatorską układu przestrzennego dziedzińca gospodarczego wraz z rezydencją, jako zespołu o jednorodnej kompozycji. Teren dziedzińca należy wpisać do rejestru zabytków, jako bezpośrednie sąsiedztwo pałacu i parku, obiektów wpisanych do rejestru.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Biblioteka

- Berghaus H., Landbuch des Herzogthums Stettin von Kammin und Hinterpommern, t.II, cz.V/1, Berlin 1872, s. 314-316
- Parey's Handbuch des Grundbesitzes im Deutsche Reiche-Provinz Pommern, Berlin 1928, s. 42
- Pommersches Guter-Adressbuch, Szczecin 1892, s. 34
- Katalog XIX-w. dworów i pałaców woj.szczecińskiego, gm. Dobra Nowogardzka, Borkowska M., Szczecin 1978 (mpis w PSOZ O/Szczecin)
- Engel G., Ekspertyza ogólna dendrologiczno-techniczna parku w Bienicach, Szczecin 1978 (mpis w PSOZ O/Szczecin)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Mapa sztabowa w skali 1:25000 z 1890 r. (negatyw w zb. PSOZ O/Szczecin)

25. Opracował

tekst. Ewa Kulesza, wrzesień 1995 r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki Marek Kulesza

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. J.w.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów PSOZ O/Szczecin

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

Wkładki nr 1 - 4

1. Miejscowość BIENICE	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) zespół pałacowo-folwarczny	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) c.d.pktu 12, zdjęcia pałacu
---------------------------	--	---

c.d.pktu 12:

lasy - 11,79 mórg. Zabudowania dworskie składały się z 8 budynków mieszkalnych, 1 budynku przemysłowego młyna wodnego oraz 10 innych budynków, wolnych od podatku. Wilhelm F.Kannenberga postawił nowe budynki mieszkalne i gospodarcze. Posiadał ok.1400 mórg ziemi. W tym pola orne zajmowały 1171,6 mórg, ogród - 9,84, łąki - 159,36, pastwiska - 10,67, lasy - 12,27 mórg. Zabudowania składały się 10 budynków. W majątku Hermanna mieszkało 193 osoby a w majątku Wilhelma - 74 osoby. W tym też okresie, obok własności dworskiej, we wsi istniała własność chłopska - 15 gospodarzy i 1 zagrodnik. Było też gospodarstwo kościelne (parafialne), gospodarstwo pastora, wiatrak i kuźnia. Łącznie - 2138,93 morgi ziemi. Wśród zabudowań było 30 budynków mieszkalnych. Ludność chłopskiej części wsi wynosiła 184 osób.

Rodzina Kannenberg pozostała właścicielem majątku w Bienicach do czasów II wojny światowej. Według danych z 1892 r. właścicielem był Kurt Kannenberg. Należało do niego 386 hektarów ziemi. W tym pola orne i ogrody zajmowały 304 ha, łąki - 45 ha, pastwiska - 16 ha, lasy - 19 ha, wody - 2 ha. Inwentarz żywy składał się z 27 koni, 120 szt. bydła (w tym 45 krów mlecznych), 60 szt. owiec, 120 szt. trzody chlewnej.

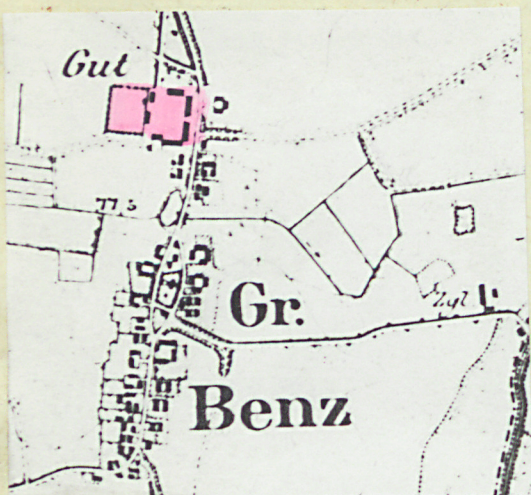
Na potrzeby dworu działała też cegielnia. W 1897 r., w miejscu starego kościoła, postawiono nowy, neogotycki z drewnianą wieżą. Wcześniej jeszcze, w 1876 r. rodzina Kannenberg postawiła nową siedzibę - neoklasycystyczny pałac. Większość zabudowań folwarcznych (w podwórzu gospodarczym i kolonii mieszkalnej pochodzi z 4 ćwierci XIX w.). Według danych z 1928 r. majątek należał do Stefani Kannenberg z domu von Dewitz, do której należało 386 hektarów ziemi.

Po wojnie majątek upaństwowiono. Wchodził w skład Kombinatu Państwowych Gospodarstw Rolnych w Dobrej Nowogardzkiej. Po przejęciu gospodarstwa przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa w 1992 r., zostało ono wdzierżawione [REDAKCE]

Wkładkę założył: .....
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

-1-

1. mapa z 1886/1888 r.
2. pałac(1) - widok od głównego wjazdu
3. pałac - elewacje frontowa wsch. i boczna pld.
4. pałac - elewacje ogrodowa zach. i boczna pld.
5. pałac - elewacja ogrodowa zach.

-2-

-3-

-4-

-5-

1.Miejscowość BIENICE

2.Obiekt zespół pałacowo-folwarczny

3.Zawartość wkładki

c.d.pktu 13, zdjęcia

c.d.pktu 13:

Podwórze gospodarcze: założono na planie regularnego czworoboku o wymiarach 100 x 100 m. Budynki gospodarcze sytuowane kalenicowo, tworzą zamknięte architektonicznie wnętrze, uzupełnione zielenią parkową na zach. granicy. Zabudowa wsch. ściany podwórza - dwie stodoły (10,11) stoi bezpośrednio przy ulicy wiejskiej. Pomiedzy stodołami znajduje się przejazd na podwórze. Na półn. i płd. granicy podwórza usytuowane są pojedyncze budynki gospodarcze - kamienna obora(3) w ruinie, oraz gruntownie odremontowana obora(9). Na zach. granicy, po obu stronach pałacu(1), stoją: budynek stajni z powozownią(2) oraz budynek magazynu ze stajnią(4). Stanowią one ramy dla pałacu, którego bryła, cofnięta na zach. w stosunku do w/w obiektów, wypełnia centrum ściany zachodniej. Podłoga była utwardzona brukiem (kamień polny), obecnie jest w części utwardzona trylinką. Dziedziniec gospodarczy jest przejazdowy. Pierwotnie posiadał główny wjazd z ulicy, w pierzei wsch. oraz otwarcie komunikacyjne w płd-zach. narożniku i odrębny dojazd przed fasadę pałacu drogą od półn.. Obecnie główny wjazd pozostał, natomiast nie funkcjonuje droga z półn. przed fasadę pałacu i powstał nowy przejazd między pałacem a magazynem, na zachód. Kolonia mieszkalna - składa się z 4 budynków mieszkalnych wielorodzinnych, parterowych, przykrytych wysokimi dwuspadowymi dachami, sytuowanymi kalenicowo, po obu stronach ulicy, w sąsiedztwie dziedzińca folwarcznego.

Wykaz zachowanych obiektów zespołu:

1. Pałac - 1876 r..
2. Powozownia ze stajnią - 1907 r.(napis na płd.szczycie"F.K.1907(2)?). Budowla 2-częściowa, w części płd. - powozownia z mieszkalnym poddaszem. W części półn. stajnia z magazynowym poddaszem. Obiekt 2-kondygnacyjny, ściany mur. z cegły na kamienny cokole, nietynkowane. Przykryty niskimi, dwuspadowymi dachami.
3. Obora - k.XIX w.. Ob. w ruinie, bez dachu. Ściany mur. z kamienia.
4. Magazyn ze stajnią - założono kartę szczegółową.
5. Bud.mieszkalny - 1921 r. (w szczycie zach. napis"F.K.1921"). Trojak parterowy, szerokofrontowy, kryty wysokim dachem dwuspadowym. Mur. z cegły na kam. cokole.
6. Bud.mieszkalny - ok.1886/1887 r.. Dwojak parterowy, kryty wysokim dwuspadowym dachem, mur. z cegły na kam.cokole.

Wkładkę założył: M.Kulesza,X.1995 r.

Negatywy: PSOZ 0/Szczecin

(c.d.na odwrocie wkładki)

7. Bud.mieszkalny - 1887 r. (napis na pld.szczycie "C.K.1887"). Trojak parterowy, szerokofrontowy, kryty wysokim dwuspadowym dachem, mur. z cegły na kam.cokole.
8. Bud.mieszkalny - 1886 r.(napis na pld.szczycie "C.K.1886"). Trojak j.w..

-1-

-2-

-3-

-4-

1. Magazyn i stajnia(4) z lewej - elewacje frontowa wsch. i boczna pld.
2. Magazyn i stajnia(4) - elewacje tylna zach. i boczna pld.
3. Powozownia(od frontu) i stajnia(2) - elewacje pld. frontowa i boczna wsch.
4. Powozownia i stajnia(2) - elewacje boczne zach. i frontowa pld. powozowni
5. Powozownia i stajnia(2) - elewacja pln.

-5-

1. Miejscowość

2. Obiekt

3. Zawartość wkładki

Bienice

Zespół pałacowo-folwarczny

zdjęcia

-1-

-2-

-3-

-4-

1. otwarcie komunikacyjne między powozownią(2) a oborą(3) - widok od strony podwórza
2. obora(3) w ruinie - ściany frontowa pld. i boczna zach.
3. obora(3) - ściana tylna pln., z lewej silosy
4. pln-wschodni narożnik podwórza, z lewej obora(3), z prawej stodoła (11) - widok od zach.
5. główny przejazd na podwórze między stodołami (11,10) - widok z wnętrza podwórza, na osi pałacu

-5-

-1-

-2-

-3-

-4-

1. pld-wschodni narożnik podwórza - z lewej stodoła(10) z prawej obora(9) - widok sprzed fasady pałacu
2. obora(9) na wsch. granicy podwórza elewacje pln. i szczytowa zach.
3. wschodnia ściana podwórza, widok elewacji zewnętrznych, od strony ulicy
4. główny przejazd na podwórza między stodołami (10,11), z prawej stodoła (11) - elewacje wsch. i szczytowa pld.
5. ulica wsi w kierunku pld. od folwarku, z lewej fragm. wsch. ściany dziedzińca z prawej bud. mieszkalny(6)

-5-

1. Miejsowość

2. Obiekt

3. Zawartość wkładki

Bienice

Zespół pałacowo-folwarczny

zdjęcia

-1-

1. widok na ulicę przy której jest usytuowana kolonia mieszkalna, od strony pld.
2. trojak(17) - elewacje frontowa wsch. i szczytowa pln.
3. trojak(8) - elewacje frontowa wsch. i szczytowa pln.
4. trojak(5) - elewacje pld. i szczytowa zach.
5. dwojak(6) - elewacja frontowa zach. i szczytowa pln.

-2-

-3-

-4-

-5-